

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122249670
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6122249670.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej (sudkyne spravodajkyne) a členov senátu JUDr. Danice Kočíčkovej a JUDr. Jozefa Zlochu, v spore žalobcu: A. B., IČO: 30 807 484, so sídlom 29. augusta 8 - 100, Bratislava, pobočka Levice, A. C. X, D., proti žalovanému: 1/ E. F. A. F., IČO: 42 499 500, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, 2/ G. B. H., I. J. K., IČO: 31 595 545, so sídlom Štefánikova 17, Bratislava, právne zastúpeného L. E. M., advokátom, so sídlom Dvořákovo nábregie 8/A, Bratislava, o náhradu škody vo výške 1.176,02 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 14C/16/2022-109 zo dňa 25.09.2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania od žalovaného 2/ nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/,2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne pohľadávku 1.176,02 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a žalobcovi priznal voči žalovaným 1/,2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (druhý výrok).

1.1 Z jeho dôvodov vyplýva, že okresný súd, vychádzajúc z ustanovenia §4 ods. 3, §15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov (ďalej v texte aj len „Zákon o PZP“), §231 ods. 1,5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, §100 ods. 1, §101, §106 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte aj len „OZ“) konštatoval, že dňa 29.04.2018 došlo ku dopravnej nehode, pri ktorej bola spôsobená ujma na zdraví G. K. a smrteľné zranenie utrpela spolujazdkyňa C. N.. O. N., pozostalou po C. N., vyplatil žalobca dôchodkové dávky z dôchodkového poistenia formou vdoveckého dôchodku vo výške 767,95 Eur za obdobie od 29.04.2018 do 23.04.2019, vo výške 808,62 Eur za obdobie od 24.04.2019 do 23.04.2020, vo výške 839,01 Eur za obdobie od 24.04.2020 do 23.04.2021, spolu vo výške 2.415,58 Eur. Uvedenú škodu si uplatnil voči žalovanému 2/ výzvou č. 94/2021 zo dňa 13.10.2021, na základe ktorej žalovaný 2/ žalobcovi poukázal v zmysle §797 ods. 3 Občianskeho zákonníka sumu 1.977,56 Eur, vo zvyšku (vyplatené dávky za mesiace apríl - október 2018) považoval v zmysle §238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. za premlčané.

1.2 Žalobca G. K. vyplatil nemocenské dávky z nemocenského poistenia vo výške 738,- Eur. Uvedenú škodu si uplatnil voči žalovanému 2/ výzvou č. 90/2021 zo dňa 21.09.2021, ohľadne ktorej žalovaný 2/ oznámil, že uplatnený nárok je v zmysle §101 OZ premlčaný a prvý raz sa právo mohlo vykonať dňom poskytnutia nemocenských dávok.

1.3 Okresný súd konštatoval, že sporným v konaní bolo premlčanie a počiatok plynutia premlčacej lehoty. Mal za to, že žalobca sa o vzniku škody dozvedel až z avíza policajného orgánu - OO PZ, keď ho

orgány činné v trestnom konaní vyzvali na oznámenie, či pristupuje do trestného konania a požiadali ho o vyčíslenie výšky škody, čo dňa 30.11.2018 aj urobil. V tomto čase meno škodcu nepoznal. Dňa 26.08.2019 bolo žalobcovi doručené uznesenie o stíhaní J. B. P.. Rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp.zn. 6T/75/2020 zo dňa 22.02.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp.zn. 2To/2/2021 zo dňa 26.05.2021, právoplatným 26.05.2021, bol kapitán J. B. P., zamestnanec žalovaného, uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa §157 ods. 1,2 písm. a) Trestného zákona, ku ktorému došlo v dôsledku dopravnej nehody. J. P. v čase nehody viedol služobné motorové vozidlo vo vlastníctve žalovaného 1/, ktoré bolo povinne zmluvne poistené poisťovnou č. 6822477198, uzatvorenou so žalovaným 2/.

1.4 Okresný súd uviedol teoretické východiská, vyplývajúce z ustanovenia §15 ods.1,2 Zákona o PZP, poukázal na to, že hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva Sociálnej poisťovne na náhradu nemocenského aj dôchodkových dávok je ustanovenie §238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení, ktoré ustanovenie zakladá regresný nárok Sociálnej poisťovne voči tretím osobám, ak sú splnené zákonné predpoklady v ňom uvedené. Nárok podľa tohto ustanovenia je svojím charakterom samostatným nárokom na náhradu škody a ide o občianskoprávny nárok, ktorý má povahu špeciálneho ustanovenia vo vzťahu k všeobecným predpisom, t.j. k Občianskemu zákonníku, čo znamená, že právny vzťah, ktorého sa uvedené ustanovenie týka, sa v otázkach, ktoré nie sú ním upravené, riadia ustanoveniami všeobecných predpisov o náhrade škody, zdôraznil, že uvedené ustanovenie priznáva Sociálnej poisťovni špecifické práva požadovať „náhradu poskytnutých dávok“ a „náhradu škody“ od tretích osôb v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania voči poberateľovi dávky a ak bola poisťovni poskytnutá niektorá z uvedených dávok, ale vznik jeho nároku na dávku nebol zapríčinený zavineným protiprávnym konaním tretej osoby, nemá Sociálna poisťovňa v zmysle citovaných ustanovení regresné právo na náhradu dávky (škody); to znamená, že tretia osoba má povinnosť nahradiť poskytnuté dávky alebo nahradiť škodu Sociálnej poisťovni len v takom rozsahu, v akom je jej zavinené protiprávne konanie v príčinnej súvislosti s poskytnutými dávkami, na ktoré poisťovni vznikol nárok v dôsledku konania tretej osoby. V rozsahu, v akom sa na vzniku nároku poisťovne na poskytnutie dávky podieľali iné okolnosti, prípadne v akom rozsahu bol spôsobený spoluzavinením poisťovne, tretia osoba nezodpovedá.

1.5 Ohľadom premlčania okresný súd vychádzal z §238 ods. 5 Zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého právo Sociálnej poisťovne voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania, sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa zistila, že dávky boli vyplatené v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb a keď sa dozvedela o tom, kto za vznik škody zodpovedá, najneskôr uplynutím 10 rokov odo dňa vyplatenia dávok. Toto ustanovenie upravuje objektívnu 10-ročnú premlčaciu lehotu, ktorá plynie odo dňa výplaty dávok a subjektívnu 3-ročnú premlčaciu lehotu, ktorá je viazaná na moment, keď Sociálna poisťovňa zistí sumu vyplatených dávok a dozvedela sa o tom, kto za vznik škody zodpovedá. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby môže byť teda rozdielny vo vzťahu ku skutočnej vedomosti poškodeného o škodcovi a o škode.

1.6 Vo vzťahu k premlčaniu okresný súd poukázal aj na judikatúru (R29/1983, R16/2014, sp.zn. 1Cdo/82/2009) a na právnu úpravu v §106 OZ, ako aj na právnu teóriu (L. D. a kol., Občianske právo hmotné, 3. doplnené a prepracované vydanie. prvý zväzok. Bratislava 2006, str. 196, 205-206).

1.7 Okresný súd uzavrel, že žalobca/poškodený na pojednávaní dňa 25.09.2023 uviedol, že o tom, že poskytované dávky môžu byť škodou, sa dozvedel až z avíza od polície /OO PZ/, pričom v tom čase ešte nepoznal meno škodcu. Následne mu bola doručená výzva, či pristupuje do trestného konania a aby si vyčísľil výšku svojej škody, ktorú si dňa 30.11.2018 vyčísľil. O osobe škodcu sa dozvedel až dňa 26.08.2019, a to doručením uznesenia o stíhaní J. B. P.. Jednalo sa o novú skutočnosť, ktorú žalobca preukázal listinnými dôkazmi doručovanými OČTK, do ktorých nahliadol aj žalovaný 1/.

1.8 Súd prvej inštancie napokon konštatoval, že žalobca ako poškodený sa dozvedel o tom, kto za žalobu zodpovedá, okamihom preukázateľne získanej informácie o tých skutkových okolnostiach, na základe ktorých si mohol urobiť dostatočný úsudok o tom, ktorá konkrétna osoba za škodu zodpovedá; táto skutočná vedomosť o osobe zodpovedajúcej za škodu bola žalobcovi známa až z uznesenia o trestnom stíhaní J. B. P., ktoré mu bolo doručené dňa 26.08.2019. Až na základe tejto zistenej skutočnosti mohol uplatniť svoj nárok voči žalovaným, a teda subjektívna premlčacia lehota na uplatnenie práva začala plynúť deň po doručení uznesenia o trestnom stíhaní, t.j. dňa 27.08.2019 a uplynula 27.08.2022. Žaloba bola okresnému súdu doručená 28.02.2022, teda včas.

1.9 Okresný súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaných, že prvýkrát sa právo žalobcu mohlo vykonať dňom poskytnutia dávok, pretože v tomto čase žalobca ešte nemal vedomosť o osobe, ktorá škodu spôsobila. Začiatok plynutia premlčacej doby, a teda vedomosť žalobcu/poškodeného o zavinenom

protiprávnom konaní a osobe škodcu podľa súdu prvej inštancie nemožno stotožňovať s právoplatnosťou trestného rozsudku. Trestné konanie bolo vedené voči škodcovi v postavení obvineného a žalobca si už v čase prípravného trestného konania vyčíslil výšku svojej škody a nič mu nebránilo podať civilnú žalobu ohľadne nárokov vzniknutých v období 29.04.2018 až 31.07.2018 (nemocenské pre G. K.) a v období apríl - október 2017 (vdovecký dôchodok pre O. N.).

1.10 O trovách konania rozhodol podľa §255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“) a žalobcovi ako strane v konaní úspešnej v celom rozsahu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady účelne vynaložených trov konania podľa §262 ods. 1 C.s.p. rozhodne vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 2/ z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§365 ods. 1 písm. h/ C.s.p. a rozsudok je zaťažený vadou nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia čo do otázky premlčania vo vzťahu k žalovanému 2/.

2.1 Poukázal na to, že žalobca sa v konaní domáha škodových nárokov z titulu dopravnej nehody zo dňa 29.04.2018, ktorú zavinil zamestnanec žalovaného 1/ pri vedení vozidla povinne zmluvne poisteného u žalovaného 2/. Príslušné škodové nároky, ktoré tvoria predmet žaloby, žalobca vyčíslil dňa 30.11.2018 (už v trestnom konaní), kedy uviedol, že o osobe škodcu sa mal dozvedieť až dňa 26.08.2019. Žaloba bola podaná na súd 28.02.2022 a okresný súd vyhodnotil, že nároky nie sú premlčané v subjektívnej premlčacej dobe podľa §238 ods. 5 Zákona o sociálnom poistení.

2.2 Okresný súd nepostupoval správne, pokiaľ prihliadal na dátumy vyčíslenia nároku žalobcu v trestnom konaní o údajnej vedomosti o osobe škodcu až doručením uznesenia o stíhaní zamestnanca žalovaného 1/. Žalovaný 2/ už vo vyjadrení k žalobe uviedol, že z pohľadu civilnoprávnej zodpovednosti a nárokov v trestnom konaní, vedenom proti vinníkovi dopravnej nehody, pokiaľ tento nehodu zavinil ako zamestnanec žalovaného 1/, škodové nároky v trestnom konaní ani nemohli byť priznané, pretože za škodu v tom prípade zodpovedá v zmysle §420 ods. 2 OZ výlučne žalovaný 1/. Už len z uvedeného dôvodu je poukazovanie na trvanie, resp. moment vznesenia obvinenia konkrétnej osobe právne irelevantné. Naopak, zo samotných žalobcových tvrdení je zrejmé, že tento bol schopný nároky vyčísliť už dňa 30.11.2018, pričom práve zo skutočnosti, že už vystupoval v trestnom konaní a uplatňoval si škodové nároky (aj keď proti nesprávnej osobe), tak toho istého dňa mohol a mal mať dostatok informácií o tom, že civilno-právne za škodové nároky zodpovedá práve žalovaný 1/ ako zamestnávateľ samotného vodiča. Teda, ak by premlčacia doba mala vo vzťahu k žalovanému 2/ sa riadiť §238 ods. 5 Zákona o sociálnom poistení, čo žalovaný 2/ odmieta, k premlčaniu nárokov by došlo ku 30.11.2021 a nie ku 27.08.2022, ako uzavrel okresný súd. Vo vzťahu k žalovanému 2/ a uplatňovaniu priameho nároku žalobcu podľa §5 Zákona o PZP pritom platí výlučne úprava podľa §106 Občianskeho zákonníka.

2.3 Vo vzťahu k žalovanému 2/ potom ku premlčaniu nárokov žalobcu vzhľadom na už skôr uvádzanú irelevanciu trvania či priebehu trestného konania došlo v subjektívnej 2-ročnej dobe odo dňa 30.11.2018, t.j. ku dňu 30.11.2022, najneskôr však v objektívnej 3-ročnej premlčacej dobe odo dňa dopravnej nehody (29.04.2018), t.j. ku dňu 29.04.2021. Keďže žaloba bola podaná na súd až dňa 28.02.2022, nároky uplatnené proti žalovanému 2/ sú v celom rozsahu premlčané a okresný súd vec v tomto smere nesprávne právne posúdil jednak určenie začiatku plynutia premlčacej doby, tak aj nesprávnej aplikácie Zákona o sociálnom poistení na rozdiel od Občianskeho zákonníka.

2.4 Navrhol, aby krajský súd v zmysle §388 C.s.p. rozsudok zmenil a žalobu proti žalovanému 2/ zamietol a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania žalovanému 2/.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 2/ navrhol rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdiť. V trestnom konaní dňa 30.11.2018 vyčíslil len časť škodových nárokov tvoriacich predmet žaloby, t.j. vyplatené nemocenské dávky poškodenému K. vo výške 738,-Eur a vdovecký dôchodok N. vo výške 438,02 Eur, vyplatený za obdobie od apríla 2018 do októbra 2018, vyčíslený v trestnom konaní v zápisnici o výsluchu poškodeného dňa 06.05.2020.

3.1 Napriek tomu, že nepodal odvolanie, súhlasil s tvrdením žalovaného 2/, že okresný súd postupoval nesprávne, pokiaľ sa zaoberal dátumami vyčíslenia nároku žalobcu v trestnom konaní, resp. nadobudnutia vedomosti o škode škodcu doručením uznesenia o stíhaní J. B. P., vinníka dopravnej nehody, avšak nie z dôvodu tvrdeného žalovaným 2/, že „škodové nároky voči žalobcovi nemohli byť priznané, pretože za škodu zodpovedá v zmysle §420 ods. 2 Občianskeho zákonníka výlučne žalovaný 1/“, ale z dôvodu, že v slovenskom právnom poriadku platí zásada, vyjadrená v §2 ods. 4

Trestného poriadku, že každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Z tejto zásady vyplýva, že až keď bol J. B. P., zamestnanec žalovaného 1/, právoplatne uznaný vinným zo spôsobenia dopravnej nehody, mohla nastúpiť občianskoprávna zodpovednosť jeho zamestnávateľa - žalovaného 1/ v zmysle §420 ods. 2 Občianskeho zákonníka a následné uplatnenie škody žalobcu u žalovaného 2/, u ktorého bol žalovaný 1/ pre prípad spôsobenia škody povinne zmluvne poistený.

3.2 Žalobca v tomto prípade vyplatil poisťovcom dávky, a teda mal informáciu o výške vyplatených dávok. Z informácií orgánov činných v trestnom konaní odôvodnene predpokladal, že dávky boli vyplatené v dôsledku protiprávneho konania a z tohto dôvodu aj oznámil orgánom činným v trestnom konaní už známu výšku škody. Avšak kým nebolo právoplatne skončené trestné konanie, nebola naplnená zákonná podmienka ustanovená §238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., že k výplате dávok došlo v dôsledku zavineného protiprávneho konania konkrétnej tretej osoby. Žalobca na základe predmetu svojej činnosti, ktorým je okrem iného výplata nemocenských a dôchodkových dávok, nebol oprávnený žiadať od žalovaného 1/, resp. žalovaného 2/ refundáciu vyplatených dávok skôr, pretože by nemal na uplatnenie svojho nároku voči nim zákonnú oporu.

3.3 V prípade, ak by v trestnom konaní, vedenom proti zamestnancovi žalovaného 1/ nebolo právoplatne rozhodnuté, že tento je vinný zo spáchania skutku kladenému mu za vinu, žalobca by nemocenské dávky, vyplatené K. a vdovecký dôchodok, vyplatený N. za škodu nepovažoval a nežiadal by ich refundáciu od žalovaných 1/,2/.

3.4 Žalobca bol schopný vyčísliť dňa 30.11.2018 orgánom činným v trestnom konaní časť škody, a to nemocenské dávky vyplatené poškodenému K., z čoho nijako nevyplýva, že toho dňa mohol a mal mať dostatok informácií, že za škodové nároky zodpovedá práve žalovaný 1/ ako zamestnávateľ vinníka dopravnej nehody. V danom čase nemal žalobca žiadnu vedomosť o osobe vinníka dopravnej nehody, čo vyplýva aj zo správy Okresného riaditeľstva policajného zboru v Nitre zo dňa 21.11.2018, v ktorej sa uvádza: „V uvedenej trestnej veci sa doposiaľ vedie vyšetrovanie. Vo veci nebol doposiaľ zistený vinník ...“.

3.5 Žalobca odmietol tvrdenie, že vo vzťahu k žalovanému 2/ a uplatňovaniu priameho nároku žalobcu podľa §15 zákona č. 381/2001 Z.z. o PZP platí výlučne úprava §106 Občianskeho zákonníka, ktorý v odseku 1 stanovuje, že nárok na náhradu škody sa premlčí za 2 roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Takýto názor je v rozpore s ustanovením §15 ods. 2 zákona o PZP, podľa ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku voči osobe, ktorá škodu spôsobila. S prihliadnutím na zásadu *lex specialis derogat legi generali* je v tomto prípade vo vzťahu k žalovanému 1/ rozhodujúca právna úprava, obsiahnutá v §238 ods. 5 Zákona o sociálnom poistení, ktorá stanovuje 3-ročnú premlčaciu lehotu počítanú odo dňa, keď Sociálna poisťovňa zistila, že dávky boli vyplatené v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb a keď sa dozvedela o tom, kto za škodu zodpovedá, a preto s prihliadnutím na §15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. je táto právna úprava rozhodujúca aj vo vzťahu žalobcu k žalovanému 2/.

3.6 Poukázal na §4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého „poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom (okrem iných aj Sociálnej poisťovni ako žalobcovi) uplatnené preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom“.

3.7 Vzhľadom na tieto skutočnosti žalobca odmietol tvrdenia žalovaného 2/, že vo vzťahu k nemu došlo k premlčaniu nárokov žalobcu v subjektívnej 2-ročnej lehote podľa Občianskeho zákonníka, počítanej odo dňa 30.11.2018. Na premlčanie v danom prípade sa vzťahuje 3-ročná premlčacia lehota, počítaná od právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku vinníka dopravnej nehody, t.j. od 26.05.2021.

4. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

5. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný (§34 C.s.p.) na rozhodnutie o odvolaní podaného včas stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§359, §362 C.s.p.), vec preskúmal v rozsahu určenom §380 ods. 1, 2 C.s.p., bez nariadenia pojednávania v zmysle §385 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods. 1 C.s.p. ako vo výroku správny potvrdil.

6. Podľa §387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Odvolací súd preskúmal podstatné odvolacie námietky žalovaného 2/ ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré v podstate aplikoval správne ustanovenia právneho predpisu. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§380 ods. 2 C.s.p.).

7.1 Rozsudok súdu prvej inštancie je dostatočne odôvodnený, je z neho zrejme akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní, je preskúmateľný a zrozumiteľný, náležitým a zákonným spôsobom sa vysporiadal so skutkovou aj právnou stránkou sporu, zrozumiteľne a preskúmateľne odôvodnil svoje meritórne rozhodnutie.

8. Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zrejme, že dňa 29.04.2018 sa stala dopravná nehoda, pri ktorej došlo k ujme na zdraví G. K. a smrteľné zranenie utrpela jeho spolujazdkyňa C. N.. Vinník dopravnej nehody G. J. B. P., zamestnanec žalovaného 1/, jazdil na služobnom motorovom vozidle, patriacom žalovanému 1/. Predmetné motorové vozidlo žalovaného 1/ bolo povinne zmluvne poistené poistnou zmluvou, uzatvorenou so žalovaným 2/. Žalobca si uplatnil právo na regresnú náhradu nemocenských dávok, vyplatených G. K. počas práceneschopnosti, vznikutej v dôsledku zranení utrpenej pri dopravnej nehode, vo výške 738,-Eur a právo na regresnú náhradu dôchodkových dávok, vyplatených O. N. ako pozostalému manželovi po C. N., ktorá následkom zranení, utrpenej pri dopravnej nehode podľahla, vo výške 2.415,58 Eur. Obidve dávky si uplatnil žalobca u žalovaného 2/ jednak výzvou č. 90/2021, doručenou mu dňa 23.09.2021 a výzvou č. 94/2021, doručenou žalovanému 2/ dňa 14.10.2021. Žalovaný odmietol plnenie; dňa 24.11.2021 oznámil žalobcovi, že uhradí len časť uplatneného nároku na dôchodkových dávkach vyplatených O. N. vo výške 1.977,56 Eur, pretože zostatok nároku vo výške 438,02 Eur považuje za premlčaný; na výzvu na plnenie dávok počas práceneschopnosti G. K. odpovedal, že vzhľadom na premlčanie plniť vôbec nebude.

8.1 Žalobcovi bolo doručené oznámenie o riešení škodovej udalosti dňa 04.10.2021.

8.2 Dňa 20.01.2022 žalobca zaslal s poukazom na §238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení v spojení s §420 ods. 2 Občianskeho zákonníka výzvu na úhradu sporných súm aj žalovanému 1/, ktorý rovnako ako žalovaný 2/ považoval nárok žalobcu za premlčaný.

8.3 Po vykonaní dokazovania a na návrh strán sporu rozhodol okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom.

9. Odvolanie žalovaného 2/ nie je dôvodné.

9.1 Odvolateľ v odvolaní tvrdil existenciu odvolacích dôvodov podľa §365 ods. 1 písm. d/ a h/ C.s.p.

9.2 Inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.) je procesná vada, ktorá nie je subsumovateľná pod ostatné odvolacie dôvody, pokiaľ mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. pochybenie pri vykonávaní dôkazov, porušenie povinností viazanosti súdu iným rozhodnutím).

9.3 Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 1Cdo/222/2009 zo dňa 26.02.2010). Nesprávnym právnym posúdením (§365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.) sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 2MCdo 4/2009).

9.4 Odvolací súd nezistil ani jeden z odvolacích dôvodov, tvrdených žalovaným 2/.

10. Nosnými dôvodmi odvolania žalovaného 2/ boli konštatovania, že

- okresný súd nesprávne počítal premlčanie uplatneného nároku od doručenia uznesenia o stíhaní zamestnanca žalovaného 1/,

- pokiaľ nehodu zavinil zamestnanec žalovaného 1/, škodové nároky v trestnom konaní ani nemohli byť priznané, pretože za škodu zodpovedá podľa §420 ods. 2 OZ výlučne žalovaný 1/, preto žalobca bol schopný vyčísliť svoje nároky už dňa 30.11.2018, teda (ak by premlčacia doba mala vo vzťahu k žalovanému 2/ sa riadiť §238 ods. 5 Zákona o sociálnom poistení, čo žalovaný 2/ odmieta) k premlčaniu nárokov došlo ku 30.11.2021 a nie ku 27.08.2022, ako uzavrel okresný súd

- vo vzťahu k žalovanému 2/ a uplatňovaniu priameho nároku žalobcu podľa §5 Zákona o PZP platí výlučne úprava podľa §106 OZ a ku premlčaniu nárokov žalobcu došlo v subjektívnej 2-ročnej dobe (od 30.11.2018, t.j. ku dňu 30.11.2022), najneskôr však v objektívnej 3-ročnej premlčacej dobe odo dňa dopravnej nehody (29.04.2018), t.j. ku dňu 29.04.2021; žaloba bola podaná na súd až dňa 28.02.2022.

11. V prvom rade krajský súd považuje za potrebné poukázať na to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane vo viacerých rozhodnutiach vyslovil právny názor, že nárok na náhradu škody, ktorá Sociálnej poisťovni vznikla výplatom dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretej osoby vzniká Sociálnej poisťovni tým, že uhradila svojmu poistencovi dávky nemocenského poistenia alebo dôchodkového zabezpečenia, ktoré boli poskytnuté a vyplatené ako následok zavineného protiprávneho konania tretej osoby proti poistencovi. Tretia osoba má povinnosť nahradiť poskytnuté dávky alebo nahradiť škodu Sociálnej poisťovni len v takom rozsahu, v akom je jej zavinené protiprávne konanie v príčinnej súvislosti s poskytnutými dávkami, na ktoré poistencovi vznikol nárok v dôsledku konania tretej osoby. Pre priznanie regresných nárokov Sociálnej poisťovne (t.j. „náhrady dávok“, resp. „náhrady škody“) vyplývajúcich z osobitného občianskoprávneho vzťahu, upraveného zákonom o sociálnom poistení, je vždy rozhodujúci prvok zavinenia tretej osoby. Zavinenie ako subjektívna kategória je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti a keďže osobitný predpis zákon o sociálnom poistení otázku zavinenia (spoluzavinenia) v tomto zodpovednostnom vzťahu neupravuje, treba vychádzať zo všeobecnej úpravy §420 a §441 Občianskeho zákonníka (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3MCdo/19/2008 z 21.01.2009). Rovnaký názor vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Cdo/125/2010 z 31.07.2012 a uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Cdo/27/2021 z 10.03.2021.

12. Za nespornú skutočnosť rovnako ako súd prvej inštancie odvolací súd považuje, že zamestnanec žalovaného 1/ G. J. B. P. pri výkone svojho povolania zavinil smrť C. N. a invaliditu G. K. a za toto svoje protiprávne konanie bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Nitra sp.zn.6T/75/2020 zo dňa 22.02.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp.zn. 2To/28/2021 zo dňa 26.05.2021, právoplatným a vykonateľným 26.05.2021. Žalobca si uplatnil nárok na regres v zmysle §238 Zákona o sociálnom poistení, vzniknutý v príčinnej súvislosti s týmto protiprávnym konaním u žalovaného 1/ ako zamestnávateľa vinníka a u žalovaného 2/ ako poisťovateľa z poistnej zmluvy podľa Zákona o PZP. Podľa §238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania; výšku škody preukazuje Sociálna poisťovňa potvrdením príslušnej organizačnej zložky Sociálnej poisťovne o výške vyplatených dávok. Vyplatenie dávok žalovaní 1/,2/ nespochybnili.

12.1 V skutkovo a právne obdobnej veci, ako je prejednávaná, rozhodol Najvyšší súd SR uznesením sp.zn. 3Cdo/109/2018 z 26.06.2018; za otázku zásadného právneho významu označil najvyšší súd, či v ustanovení §238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. uvedený pojem „škoda“ treba interpretovať v zmysle všeobecnej právnej úpravy, obsiahnutej v Občianskom zákonníku; po rozbere právnej úpravy na náhradu škody Sociálnej poisťovne voči tretím osobám a rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR v týchto veciach Najvyšší súd SR uzavrel, že nárok Sociálnej poisťovne podľa §238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. je jej samostatným regresným nárokom, ktorý nie je nárokom na náhradu škody v zmysle Občianskeho zákonníka, ale samostatným nárokom na náhradu škody, vyplývajúcim z predmetného ustanovenia. To, čo sa v pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z.z. rozumie pod „škodou“, vyplýva priamo z §238 ods. 1 tohto zákona, ktorý preto vo vzťahu k všeobecnej úprave danej Občianskym zákonníkom (lex generalis) predstavuje osobitný právny predpis (lex specialis), majúci pri aplikácii prednosť. Škodou v zmysle §238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. treba podľa Najvyššieho súdu SR preto rozumieť ujmu, ktorá vznikla tým, že Sociálna poisťovňa vyplatila dávku dôchodkového poistenia v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb... Iné nazeranie na škodu a jej výšku nemá pri aplikácii tohto ustanovenia zákonný podklad.

12.2 Uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR rieši priamo otázku, správne vyriešenú súdom prvej inštancie, či žalobcom vyplatené dávky poškodenému K. a N. treba považovať za škodu v zmysle ustanovenia §420 ods. 1 OZ alebo ide o osobitný regresný nárok Sociálnej poisťovne, kde postačí na preukázanie vzniku škody potvrdenie o výške vyplatených dôchodkových dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretej osoby, s čím súvisí nepochybne aj otázka posudzovania premlčania za použitia §238 ods.5 Zákona o sociálnom poistení a nie za použitia §106 OZ, ako to tvrdí žalovaný 2/ v priebehu prvostupňového konania aj v odvolaní. Odvolací súd, vychádzajúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn.3Cdo/109/2018 konštatuje, že nárok uplatnený žalobcom v tomto konaní je osobitným

regresným nárokom, ktorý sa má posudzovať len podľa ustanovenia §238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a predložením potvrdenia o výške vyplateného vdoveckého dôchodku a nemocenských dávok počas práceneschopnosti žalobca dôvodnosť nároku preukázal. Žalovaný 1/ zodpovedá za túto škodu ako zamestnávateľ vinníka, právoplatne odsúdeného za zavinené protiprávne konanie podľa rozhodnutí súdov v trestnej veci, a žalovaný 2/ ako poisťovateľ motorového vozidla vo vlastníctve žalovaného 1/ v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.

12.3 Služobný vzťah medzi žalovaným 1/ a vinníkom dopravnej nehody nebol v konaní spochybnený; vzťah žalobcu na jednej strane a žalovaného 1/ a žalovaného 2/ na druhej strane je podmienený nárokom žalobcu na úhradu regresu z titulu vyplatených dávok poškodeným osobám v dôsledku dopravnej nehody.

13. Odvolacie námietky žalovaného 2/ ohľadom premlčania potom nie sú dôvodné, pretože na premlčanie sa nepochybne vzťahuje výlučne právna úprava podľa zákona o Sociálnom poistení (§238 ods.5). Toto ustanovenie upravuje premlčanie práva Sociálnej poisťovne na náhradu škody voči tretím osobám tak, že ak v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb boli zo systému sociálneho poistenia vyplatené dávky poistencovi, ktorý splnil podmienky nároku, jedná sa o dávky vyplatené poistencovi právom. Konštatovať zavinené protiprávne konania možno v prejednávanej príhode nepochybne až od nadobudnutia právoplatnosti trestného odsudzujúceho rozsudku zamestnanca žalovaného 1/ G. J. B. P., t.j. 26.05.2021, kedy začala plynúť 3 ročná premlčacia doba, ktorá uplynula 26.05.2024. Žaloba bola podaná žalobcom na súd dňa 28.02.2022, teda včas.

13.1 Názor okresného súdu, že premlčacia doba začala plynúť dňom doručenia uznesenia o trestnom stíhaní žalobcovi, t.j. dňa 26.08.2019, je v tomto kontexte nesprávny, preto odvolací súd, nestotožňujúc sa s týmto záverom okresného súdu v odôvodnení jeho rozsudku, potvrdil rozhodnutie (len) v zmysle §387 ods.1 C.s.p.

14. Pre úplnosť krajský súd uvádza, že pokiaľ nehodu zaviniť pri výkone služby zamestnanec žalovaného 1/, ktorý bol odsúdený, a nie žalovaný 1/ (ako právnická osoba), škodové nároky v trestnom konaní žalobcovi ani nemohli byť priznané, hoci si ich vyčíslil, pretože za škodu nezodpovedá podľa §420 ods. 2 OZ (výlučne žalovaný 1/), ale podľa §238 Zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého Sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania; zavinené protiprávne konanie bolo konštatované až v odsudzujúcich trestných rozsudkoch súdov a toto zavinenie nebolo možné predpokladať, keďže v zmysle §2 ods.4 Trestného poriadku „každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu,“ ktorá zásada prezumpcie neviny vychádza z článku 50 ods. 2 Ústavy SR, článku 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

15. Odvolací súd, vychádzajúc z týchto úvah, rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods.1 C.s.p. potvrdil, stotožňujúc sa s výrokom prvostupňového rozsudku, pretože povinnosť zaplatiť náhradu škody žalobcovi okresný súd správne uložil žalovaným 1/,2/, a to spoločne a nerozdielne.

15.1 Okresný súd správne rozhodol aj o trovách konania; krajský súd tento výrok ako vecne a právne správny potvrdil za použitia §387 ods.1,2 C.s.p.

16. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný v celom rozsahu. Podľa §255 ods. 1 a §396 ods.1 C.s.p. by mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ale žalobcovi žiadne trovy nevznikli, preto mu ich náhrada prisúdená nebola.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2, druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
 - d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
 - f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).
- Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
 - b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
 - c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.